

CODI ÈTIC DE LA PLATAFORMA

DE VOLUNTARIAT
ILLES BALEARS

ÍNDEX

1. DEFINICIÓ D'ORGANITZACIONS DE VOLUNTARIAT	13
2. FINALITATS DE LES ORGANITZACIONS DE VOLUNTARIAT	13
3. RELACIONS DE LES ORGANITZACIONS DE VOLUNTARIAT	14
3.1 RELACIONS AMB GRUPS, COL·LECTIUS I PERSONES DESTINATÀRIES DE L'ACCIÓ VOLUNTÀRIA.....	14
3.2 RELACIONS AMB ELS VOLUNTARIS	14
3.3 RELACIONS AMB ALTRES ORGANITZACIONS SOCIALS.....	15
3.4 RELACIONS AMB ELS ORGANISMES PÚBLICS.....	15
3.5 RELACIONS AMB ELS ORGANISMES PRIVATS	16
3.6 RELACIONS AMB LA SOCIETAT EN GENERAL.....	17
4. DIFUSIÓ, APLICACIÓ I COMPLIMENT	18
4.1 DIFUSIÓ	18
4.2 APLICACIÓ	18
4.3 COMPLIMENT.....	19

1. DEFINICIÓ D'ORGANITZACIONS DE VOLUNTARIAT

Entenem per Organitzacions de Voluntariat aquelles que són d'iniciativa social i de caràcter privat sense ànim de lucre, legalment constituïdes, que desenvolupen la seva activitat prioritàriament en l'àmbit de l'acció social, a favor dels demés i d'interessos socials col·lectius.

Pretenen dur a terme les activitats principalment amb voluntaris malgrat comptin amb professionals remunerats, complementant esforços i funcions.

2. FINALITATS DE LES ORGANITZACIONS DE VOLUNTARIAT

Són finalitats de les organitzacions de voluntariat:

- a) Detectar les necessitats socials del seu entorn i analitzar les causes locals i globals que simultàniament les generen.
- b) Denunciar totes aquelles situacions que atemptin contra els drets humans, socials i econòmics.
- c) Establir camins de diàleg i espais de debat que generin processos de resolució de conflictes.
- d) Intervenir en la realitat social, prèviament assumida, a través d'una acció social transformadora.
- e) Estimular la participació de la ciutadania en els assumptes que els afectin i aprofundir en els valors fonamentals de la democràcia.
- f) Promoure el desenvolupament de l'Estat Social i de Dret assegurant el seu manteniment o potenciant el desenvolupament de la justícia social, recordant a l'Estat les obligacions i fent visible que el voluntariat no substitueix cap responsabilitat del mateix Estat.
- g) Fomentar una cultura de la solidaritat que incideixi en la creació d'una veritable consciència social solidària entre la ciutadania.

3. RELACIONS DE LES ORGANITZACIONS DE VOLUNTARIAT

Entenem la relació com un element constitutiu del voluntariat i de les organitzacions de voluntariat, més que no considerar-se com un instrument addicional. La relació constitueix un dels eixos transversals de l'acció voluntària, com a element de funcionament i com a aportació cultural en l'actual context social.

3.1 RELACIONS AMB GRUPS, COL·LECTIUS I PERSONES DESTINATÀRIES DE L'ACCIÓ VOLUNTÀRIA

El principi motor que regeix la nostra acció ha de basar-se en el respecte absolut a la dignitat de la persona, la qual cosa suposa enfrontar-se davant de tot intent de degradació, manipulació o exclusió, i treballar amb aquestes persones i grups per a la seva dignificació, a través de la satisfacció de les seves necessitats bàsiques i la consecució dels seus drets humans, socials i econòmics.

Per aquest motiu:

- a) S'haurà de *potenciar* la participació real i efectiva dels destinataris en la realització i avaluació de projectes, de manera que ells es constitueixin en el subjecte del seu propi procés personal i del procés de reconeixement dels seus drets i deures.
- b) S'hauran d'*establir* els mitjans ètics i educatius que permetin un seguiment i avaluació de la qualitat de l'acció, de manera que la consecució de béns instrumentals, propis d'una acció eficaç, estigui compassada amb la creació de béns relacionals, vinculats en l'obertura d'espais d'enriquiment i creixement humà.
- c) S'haurà de *salvaguardar* la confidencialitat de totes les dades que es refereixen a les persones amb les quals es treballa.

3.2 RELACIONS AMB ELS VOLUNTARIS

Les organitzacions de voluntariat hauran de:

- a) Dotar-se d'*estructures flexibles*, capaces de facilitar la integració progressiva del voluntari en l'organització. Les organitzacions promouran línies d'identificació amb el seu estil i els seus valors.
- b) Potenciar la *participació real i efectiva* dels voluntaris en el si de les seves organitzacions, fomentant l'assumpció de responsabilitats concretes.
- c) Consensuar amb cada voluntari el seu *compromís inicial*, i establir acords sobre la seva disposició temporal, responsabilitats i tasques i, a la vegada, exigir el seu compliment.

- d) Crear i oferir *itineraris educatius per a la formació* dels voluntaris, que tinguin en compte el seu procés de maduració i creixement personal. En aquest sentit, les organitzacions hauran d'establir espais formatius permanents, diversificats segons les necessitats, continguts, àmbits d'actuació, etc., adaptats a la complexitat de la realitat, als nous mètodes d'intervenció, a la dinàmica de les organitzacions i als nous reptes que ens presenta la realitat sociopolítica.
- e) Prioritzar els mètodes de *treball en equip*, en l'àmbit on es desenvolupa l'acció, no sols com a tècnica, sinó principalment com a estil democràtic i participatiu per fer front amb major qualitat i calidesa a la realitat que ens demana respostes.
- f) Conscienciar els voluntaris sobre el *valor de l'acció* entesa com:
 - Una dimensió de la persona que va més enllà de la tasca concreta i que ajuda a millorar la societat.
 - Un conjunt d'activitats complementàries entre si i amb altres organitzacions.
 - Una aportació modesta, però significativa, en un context global on queden moltes coses per a fer.
- g) Garantir el compliment dels *drets i responsabilitats* derivats de la normativa vigent.

3.3 RELACIONS AMB ALTRES ORGANITZACIONS SOCIALS

Les organitzacions de voluntariat promouran, juntament amb altres actors socials, la generalització d'una *cultura de la coordinació i de la complementarietat* en les accions. Per aconseguir-ho treballaran per:

- a) Eliminar protagonismes, particularismes i actituds competitives entre les organitzacions de voluntariat.
- b) Crear i potenciar espais de coordinació i retrobament que siguin instàncies mediadores de reflexió, interlocució i negociació.
- c) Crear i potenciar xarxes d'organitzacions vinculades a territoris i problemàtiques comunes, fomentant el desenvolupament del teixit social i associatiu.

3.4 RELACIONS AMB ELS ORGANISMES PÚBLICS

Les organitzacions de voluntariat han de mantenir una relació amb els organismes públics que sigui crítica i cordial, i, al mateix temps, basada en els valors de la caritat, la coordinació i la complementarietat, superant així la falsa dicotomia públic-privat.

Entre els trets que han de perfilar la coordinació per part de les organitzacions de voluntariat en relació amb les actuacions públiques, entenem que hem de treballar per:

- a) La *denúncia* de la vulneració dels drets humans, socials i econòmics que ens fan enfora dels mínims de justícia que legitimen i concedeixen validesa a un Estat de Dret.
- b) La *participació* progressiva de les organitzacions de voluntariat en la planificació, realització i avaluació de les polítiques socials i, en particular, de les polítiques de voluntariat.
- c) L'*autonomia institucional* en la presa de decisions respecte de qualsevol instància governamental, sense dependre dels organismes públics, amb el fi que puguin establir amb llibertat els seus objectius i estratègies.
- d) La confluència d'una *política d'acords* a llarg termini, amb caràcter plurianual, tal com és i exigeix la mateixa acció social.
- e) La recerca d'acords sobre la *simplificació* de la burocràcia i les obligacions formals administratives a les quals s'han de sotmetre les organitzacions de voluntariat per sol·licitar, percebre i/o administrar les aportacions econòmiques oficials.
- f) L'exigència de *transparència* tant als organismes públics en la concessió, com a les organitzacions de voluntariat en la seva justificació.
- g) La *diversificació* de les fonts de finançament de les organitzacions de voluntariat, evitant la dependència exclusiva de les organitzacions públiques.

3.5 RELACIONS AMB ELS ORGANISMES PRIVATS

Entenem per organitzacions privades totes aquelles empreses, fundacions, obres socials i altres organitzacions que poden destinar fons al finançament d'organitzacions de voluntariat.

El principi de relació, definit en la introducció d'aquest apartat, engloba els vincles que s'estableixen entre les organitzacions privades i les organitzacions de voluntariat. Ara bé, entenem que des de les nostres organitzacions s'han d'establir criteris que atorguin certa qualitat ètica a aquest principi relacional. Els *criteris mínims* que configuren aquestes complexes relacions són:

- a) Posar en contacte els organismes privats amb la realitat social, cercant així un marc de relació que ens situï en la sensibilització davant les situacions que demanden accions concretes.
- b) Actuar de manera que les nostres organitzacions no acabin convertint-se en entitats privades amb ànim de lucre encobert o en empreses de serveis, perdent així tot horitzó de transformacions socials.

- c) Mantenir el principi de flexibilitat, al mateix temps que defensem fermament els nostres criteris d'actuació, de tal manera que aquests no han de modificar-se substancialment en funció de l'ajuda que ens vengui de l'exterior. En aquestes relacions tractem que els organismes privats donin suport a les nostres accions, que duem a terme amb els nostres criteris i referents ètics.
- d) Som conscients que els organismes privats es poden fer publicitat a ells mateixos amb el seu suport i finançament a les organitzacions de voluntariat. Hem d'estar en vigilància perquè no es redueixin en ser merament agents publicitaris de les empreses.
- e) Discriminar i denunciar aquells organismes privats les accions dels quals repercuteixen negativament en la societat globalitzada, fet que directament o indirectament fomenten explotació laboral infantil, repercussions a la salut, tràfic d'armes, degradació del medi ambient o qualsevol altre tipus de discriminació per motiu de gènere, orientació sexual, ètnica, religiosa o discapacitat física o mental.
- f) Negar-se a contribuir en l'exercici d'una solidaritat que es realitza en funció d'estratègies i interessos purament comercials, i no de la realitat dels més desfavorits.
- g) Mantenir la transparència de la gestió d'aquest tipus de finançament i evitar que els organismes privats es constitueixin en una única font d'obtenció de recursos.

3.6 RELACIONS AMB LA SOCIETAT EN GENERAL

Les organitzacions de voluntariat formem part de l'entramat social i estem convocats a la construcció, millora i transformació d'aquesta societat des de l'exercici de la solidaritat.

La principal relació que establim en el si de la nostra societat s'estableix en l'activitat quotidiana de l'acció voluntària organitzada.

Els *criteris generals* que guien aquestes relacions són els següents:

- a) *Protagonisme* dels desfavorits, exclosos o empobrits de la nostra societat. És precís reconèixer que els protagonistes d'aquesta peculiar relació no són les organitzacions de voluntariat, sinó aquells als quals es dirigeix l'acció.
- b) *Transparència en les nostres accions*, referents ideològics, campanyes, mesures de finançament, ús de mitjans materials i humans, política laboral, etc., utilitzant per això els mitjans i recursos propis de les organitzacions.
- c) *Comunicació i informació* constant cap a la resta de la societat, essent conscients que hem d'exercir una certa educació cívica, que té en compte les imatges parcials de la realitat que ens presenten els grans grups mediàtics. Així mateix, hem d'aprofitar les possibilitats de participació en espais

comunicatius, tant en els mitjans convencionals com en altres d'alternatius, potenciant el treball de les noves tecnologies.

- d) *Responsabilitat* en el moment d'oferir missatges a la societat, cuidant no caure ni en catastrofismes que condueixen a la comunió sentimental, ni en visions idíl·liques que ens fan enfora de la realitat, ni cercant el resultat a qualsevol preu.
- e) *Afavorir* l'estimació i realització dels valors que humanitzen i construeixen una societat distinta a l'actual, sensibilitzant a la ciutadania dels valors de la solidaritat, la pau, la justícia, la tolerància i la igualtat, que no són en realitat els valors culturalment vigents.
- f) *Independència davant els organismes públics i privats i institucions polítiques o sindicals*, evitant qualsevol tipus d'instrumentalització.

4. DIFUSIÓ, APLICACIÓ I COMPLIMENT

4.1 DIFUSIÓ

La Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears es compromet a difondre aquest Codi Ètic entre les organitzacions membres de la mateixa i a la societat en general. En aquest sentit la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears publicitarà , en les accions informatives i divulgatives que realitzi, el present Codi com a marc de referència comú de les organitzacions de voluntariat.

A la vegada, les entitats que subscriuen el present Codi hauran de fer-lo arribar, a través dels seus canals d'informació i/o formació, als voluntaris i demés persones implicades en la acció voluntària.

4.2 APLICACIÓ

El present Codi Ètic haurà de *ser subscript formalment* per totes i cada una de les organitzacions membres de la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears, a través dels seus organismes competents, i han de notificar-ho en el termini d'un any a partir de la seva aprovació en l'Assemblea General de la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears.

Totes aquelles organitzacions de voluntariat que sol·liciten, amb posterioritat a l'aprovació del present Codi Ètic , els seu ingrés en la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears hauran de subscriure-ho prèviament.

Es podrà adherir en aquest Codi Ètic qualsevol altra organització de voluntariat no pertanyent a la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears, sotmetent-se a la comissió que vetlli pel seu compliment en els terminis que s'estableixen en el punt següent.

4.3 COMPLIMENT

Amb la subscripció al Codi Ètic s'adquireix el compromís del seu compliment. Par tal de garantir aquest compromís, es crearà una *Comissió de Seguiment* del Codi Ètic .

Les seves funcions seran:

- a) Vetllar pel compliment del Codi entre les organitzacions de voluntariat subscriptores.
- b) Interpretar el Codi i assessorar a les organitzacions en la seva aplicació.
- c) Recollir les denúncies o queixes que vulneren allò establert en el Codi.
- d) Elaborar recomanacions i propostes de treball que es faran arribar als òrgans directius de la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears.
- e) Estimular, facilitar i promoure grups de seguiment, actualització, estudi i aplicació del Codi en tots els nivells de les organitzacions.

S'establiran, dins de la Plataforma de Voluntariat de les Illes Balears, els marcs estatutaris i de reglament de règim intern que possibiliten el compliment del present Codi, a més de fixar les mesures sancionadores per a les organitzacions de voluntariat membres i aquelles altres que s'hi hagin adherit.